

Cat. 5.

James Ensor : *Gestrande Sloepen.*

**HEDENDAAGSE VLAAMSE MEESTERS
UIT DE VERZAMELING G. VAN GELUWE**

BRUGGE - GROENINGEMUSEUM - 14 APRIL-10 JUNI 1957

De tentoonstelling *Hedendaagse Vlaamse Meesters uit de verzameling G. van Geluwe* is ingericht door het Stadsbestuur van Brugge.

Toen de heer Gustave van Geluwe het Groeningemuseum opnieuw bezocht, naar aanleiding van de tentoonstelling *Vlaamse Kunst in Brits Bezit* in 1956, gaf hij zijn inzicht te kennen het Stadsbestuur te steunen in de inspanningen om het cultureel leven te Brugge te bevorderen. Aldus ontstond de eerste afspraak om deze tentoonstelling van uitgelezen werken uit de collectie van de heer van Geluwe tot stand te brengen.

Het college van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brugge droeg de selectie van de werken op aan een comité van drie leden : Z. E. Heer Kanunnik *J. Dochy*, lid van de Museumcommissie, *Dr. W. Vanbeselaere*, Hoofdconservator van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen en *Dr. A. Janssens de Bisthoven*, Directeur voor Kunst en Cultuur te Brugge. De Dienst voor Toerisme, onder directie van de heer *J. Blontrock*, nam in de inrichting van de tentoonstelling een belangrijk aandeel. Het Selectiecomité genoot bij de heer van Geluwe volledige vrijheid om de werken uit te kiezen in zijn uitgebreide verzamelingen te Brussel en te Bosvoorde. In de catalogus werden vijfentwintig werken opgenomen die niet in de laatste tentoonstellingen van Verviers, Düsseldorf, Otterlo, Oostende en Antwerpen werden geëxposeerd. De gegevens van deze catalogus werden voor een groot gedeelte overgenomen uit de catalogussen van voormelde tentoonstellingen, en danken de inrichters aan Mevrouw *A. Hammacher-van den Brande* en aan Mejuffrouw *J. Genau*.

Het Stadsbestuur van Brugge betuigt hiermede aan de heer Gustave van Geluwe zijn ware dankbaarheid om de milde uitlening van de meest waardevolle kunstwerken uit zijn beroemde verzameling. De medewerking van Z. E. Heer Kanunnik *J. Dochy*, van de heren *Dr. W. Vanbeselaere*, *M. Roelants*, conservator van het Staatsmuseum te Gaasbeek en van de heer *J. Van Lerberghe*, adviseur in kunstzaken bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs wordt hier met erkentelijkheid bedacht. Tenslotte bedankt het Stadsbestuur van Brugge de Redactieraad van het tijdschrift *West-Vlaanderen*, die het initiatief nam zijn gewaardeerde diensten aan te bieden om aan deze tentoonstelling alle luister te geven, hetgeen leidde tot het uitgeven van deze catalogus.

INLEIDING

Er is niemand die het niet betreuren zal dat de Franse musea alles bij elkaar zo bitter weinig bezitten van de uitzonderlijk rijke productie die hun nationale schilderkunst sinds drie kwart eeuw, sinds het Frans impressionisme, maakt tot het voorwerp van de begeerlijkheid van talloze verzamelaars en kunsthandelaars, — vooral in de Verenigde Staten. De internationale roem van de Franse schilderkunst was er aldus de oorzaak van dat de traditionele aankoop-politiek der musea, — ik bedoel het haast uitsluitend kopen van kunstwerken die door de tijd reeds werden geconsacreerd — op een pijnlijke wijze in het ongelijk werd gesteld. In ons land is, goddank, een gelijkaardige politiek niet op dezelfde tragische wijze afgestraft geworden en kunnen onze Staatsmusea er prat op gaan het belangrijkste te bezitten uit het oeuvre van Henri de Braekeleer, van James Ensor, Jakob Smits, Evenepoel en Rik Wouters, — het beste uit ons nationaal patrimonium.

Maar voor het Vlaams expressionisme, dat toch in Europees verband een prestatie was van internationale betekenis, is dat nog steeds niet het geval. Het beste uit de productie der laatste dertig jaar zit in handen van privé-verzamelaars en onder hen is verreweg de

*Portret van Gustave Van Geluwe
door J. Van Gucht*

belangrijkste de Westvlaming *Gustave Van Geluwe*, sinds jaren te Brussel gevestigd. Men mag gerust zeggen dat de kern van de collectie Van Geluwe een paar honderd schilderijen, tekeningen en boetseerwerk van *Permeke* is. Een warme vriendschap verbond beiden en die vriendschap was er zelfs oorzaak van dat de verzamelaar slechts in veel langzamer tempo dan men van zijn spontaan en impulsief karakter verwacht zou werk van de andere Vlaamse expressionisten heeft gekocht. *Permeke* beweerde oromwonden dat alle hoedanigheden die zijn vriend in het werk van *Gust de Smet* en andere generatiegenoten beweerde te bewonderen toch ook in zijn werk aanwezig waren, zodat eigenlijk niets een aankoop van andere kunstenaars wettigde! Maar het langzamer tempo bij de aankoop heeft voor gelukkig gevolg gehad dat Van Geluwe met bezonkener inzicht, met voorzichtiger overleg van de overige *namen* heeft gekocht en het resultaat is dan ook geweest een unieke verzameling waarvan slechts een zeventigtal nummers thans in het Groeningemuseum aan het Brugse publiek worden getoond.

De heer Van Geluwe is zakenman, stelt de omgang met mensen en artisten hoog op prijs en het is treffend dat hij slechts bij hoge uitzondering iets van overleden kunstenaars heeft gekocht. Hij houdt er aan met de artist, als mens, in contact te komen en met alle hier tentoongestelde namen, — behalve met de gedurende de eerste wereldoorlog in Holland jong gestorven *Rik Wouters* —, heeft hij persoonlijk vriendschappelijke omgang gehad. In dat verband is het te hopen dat de kostbare verzameling van aan hem gerichte brieven van *Permeke* en anderen eens in het voortreffelijk ingerichte Museum voor het Vlaamse Cultuurleven zullen terecht komen, opdat het nageslacht er een zeldzaam en levend getuigenis uit een unieke periode van ons kunstleven zou kunnen terugvinden.

Toen *Edgard Tijtgat*, die het sappigste Brugs uit zijn prilste jeugd jaren niet vergeten was, een paar maanden geleden overleed, kon men merken dat de dood van de laatste uit de kring van zijn generatiegenoten Van Geluwe naar het hart greep: sinds jaren waren ze wekelijks in gemoedelijk gekout over alles en nog wat samen en niemand kon zich trouwens de *Tijtgat* der laatste jaren voorstellen zonder spontaan te denken aan de *tailleur du roi* die met een brede lach en warm hart zijn vriend in die pittig-tintelende legendarisch geworden costumes wist te tooien, die alleen maar door een *Tijtgat* konden gedragen worden!

Wie de huidige tentoonstelling zal bezoeken zal licht de verkeerde indruk opdoen dat Van Geluwe slechts Vlaamse Kunst, — en dan nog heel speciaal werk van onze expressionisten —, verzamelt. De voorgestelde keus is zeker gelukkig te noemen en toont inderdaad aan uit welke soliede deeg het hart van de verzamelaar is gekneed. Maar daarnaast moet volledigheidshalve even gezinspeeld worden op het opvallend eclec-

tisch karakter van het overige: van wat hij aan Franse meesters, tijdgenoten van onze expressionisten, bezit; van wat hij, ten bewijze van zijn verrassend frisse levenslust en werkelijkheidszin, evengoed om de raad van zijn vele vrienden niet te ontgoochelen als om zijn eigen vrijheid van beweging en ruimdenkenheid te betuigen, aan abstracte schilderkunst bezit, zowel van de jongeren hier te lande als uit den vreemde. Maar hoeveel belangrijks de randzone van zijn verzameling ook moge bevatten, hij is toch vóór alles verzamelaar van werk van eigen bodem en dat zal ook zijn grootste verdienste blijven. Is zijn Ensorverzameling voor 't ogenblik, naar de kwaliteit, verreweg de belangrijkste die nog in privé-bezit is, en is dat op zichzelf reeds een getuigenis van meer dan gewoon doorzicht en besef van de uitzonderlijke waarde van de Oostendse meester, dan bewijst de prachtige verzameling van Vlaams expressionistisch werk ten overvloede dat hij in de eerste plaats een man van zijn generatie en van zijn tijd was die het uitzonderlijk geluk had tot een generatie te behoren die een reeks belangrijke namen heeft voortgebracht, en dat hij rijkelijk uit die hoorn van overvloed heeft geput, daar waar de meesten in dat opzicht hebben gefaald.

Het Brugse publiek krijgt dus de kans een keus uit de verzameling Van Geluwe te zien. Eigenlijk zou men er ik weet niet welke nieuwe tentoonstellingsformule moeten kunnen op vinden, — door toevoeging van een stel photo's? —, opdat het publiek meteen een kijk zou kunnen krijgen op de omgeving en de levenssfeer van de collectionneur. Hij is immers in alle opzichten een uitzonderingsfiguur: zijn handelszaak is een zaak van eerste rang, waar ministers en hoogwaardigheidsbekleders er op gesteld zijn door hem *gekleed* te worden. Maar tot in zijn handelshuis zijn de *Permeke's* koning en op de eerste verdieping, waar hij doorgaans verblijft, is al even verrassend als het tentoongestelde werk het gul onthaal van de gastheer. Men vraagt zich af hoe hij er toe komt, behalve voor het beheer van zijn zaak, nog zoveel tijd over te hebben voor het zetelen in commissies, voor het bijwonen van alle belangrijke concerten, van toneelopvoeringen en van zoveel vernissages van tentoonstellingen. Maar het week-end brengt hij trouw door in zijn landhuis te Bosvoorde waar hij, met *Permekiaanse* robuustheid een man van den buiten wordt, oog heeft voor bloemen en planten en zijn prachtige tuin wist om te toveren tot het eerste, privé openluchtmuseum voor beeldhouwkunst in ons land.

Voorwaar: de man is uit fors en goed hout gesneden en we mogen er fier op gaan dat hij van West-Vlaamsen huize is!

DR. WALTER VANBESELAERE
Hoofdconservator van het Koninklijk Museum
voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Gustave Van Geluwe en Edgard Tytgat

IN MEMORIAM EDGARD TIJTGAT

Ik ken geen schilder, die meer geluk heeft geschonken dan Edgard Tytgat. Hij schonk het door zijn innemende persoonlijkheid, heel en al bestaande uit verrukking voor het geringste en voor het drolligste, uit een vermogen om guitig te poëtiseren, om elke dag de wereld te betreden als een nieuw paradijs. Hij sprak in wie hij benaderde de verloren vreugde aan van kind te

zijn geweest. Hij wekte die heerlijkheid opnieuw, want hij bezat ze onbegrensd. En zoals hij sprak en leefde schilderde hij, — met iets van een eeuwige lente en een kwajongensachtige vreugde of ernst op zijn penselen, — want hij zag aandoenlijke blijdschap en ernst waar anderen ze niet zagen.

Edgard Tytgat is in de nacht van 10 op 11 januari

Edgard Tytgat: *De graflegging.*

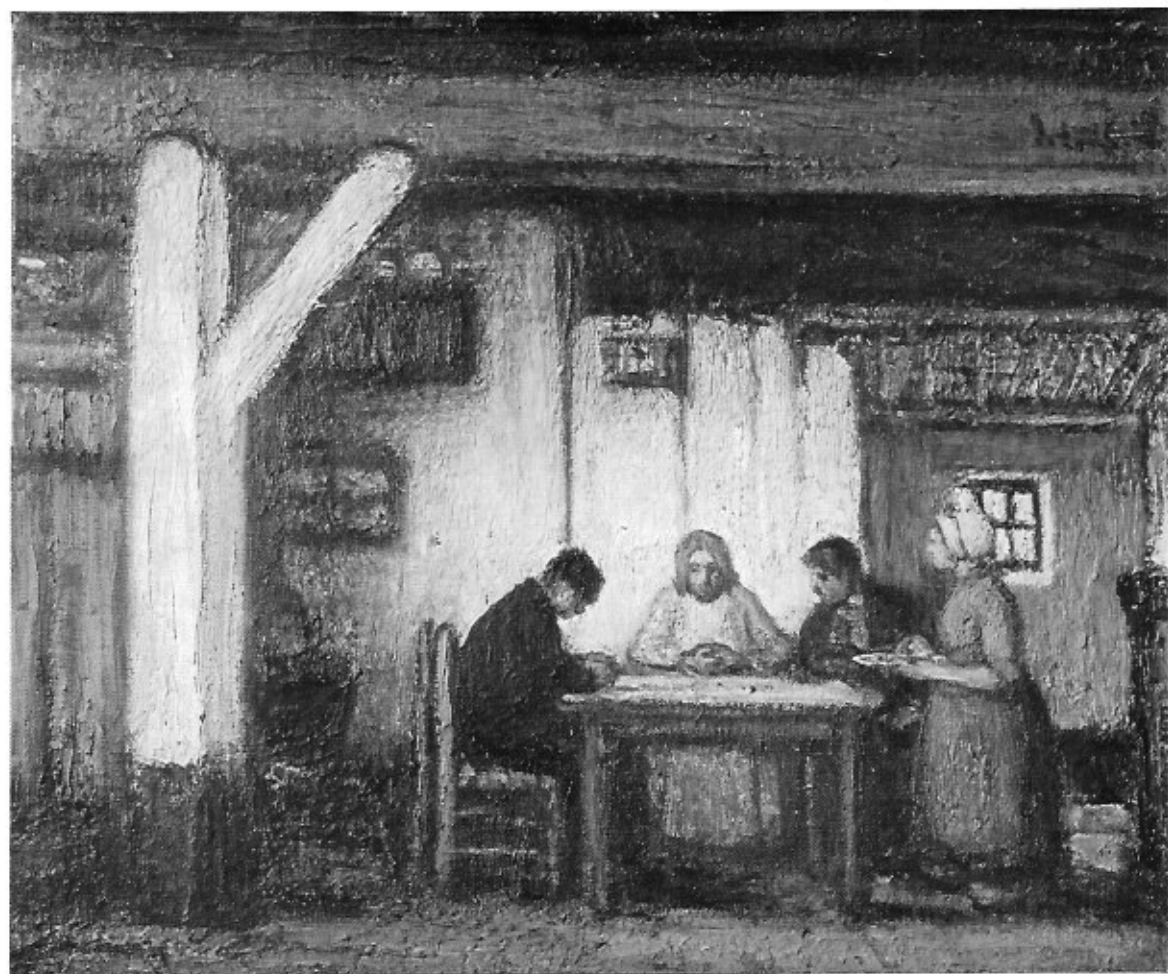
1957 gestorven. Ik weet niet door welke innerlijke onrust gedreven, ik enkele uren te voren mijn werk afbrak. Wij zaten dan aan zijn ziekbed, laatsten van de menigvuldige vrienden, die hem bezochten, zijn jeugdvriend, de schilder Fernand Wery, mijn vrouw en ik, onder de moedige blik van zijn vrouw, Maria, die hem bewonderenswaardig verzorgde. Hij zei haar moeizaam, dat zij ons de afgietsels van zijn handen moest tonen, die door Oscar Jespers werden gemaakt: — Zij zijn als grote insecten stamelde hij, insecten die zullen grijpen. Zijn oogleden vielen af en toe dicht. Wij drukten hem een afscheidszoen op zijn voorhoofd, — wat wij mannen nooit plachten te doen. Maria Tytgat wilde ons nog eens in zijn atelier zijn laatste doek laten zien. Op het klein portaal, dat met al die groene en roodbruine intimiteit op zoveel van zijn schilderijen voorkomt, was de emotie ons te machtig. Wij wisten op dat ogenblik, dat de dood in de buurt was. En wij verkozen boven het zien naar zijn werk onze tranen te laten vloeien. In mijn oor hing een van zijn laatste woorden: — Ik ben bang voor de nacht.

Hij zei het zonder de geringste overdrachtelijke zin. Hij, die met zijn werk, in zoveel liefde en nimmer falende lust geschilderd, geëst, getekend, de blijdschap en de vreugde der zuiveren en der kinderen opriep, moet voor de eeuwigheid niet bang zijn. Eigenhandig heeft hij zijn leven gecalligrafieerd in een boek, dat hij met overvloedige aquarellen heeft verlicht, — er

past Edgard Tytgat geen mooiere titel dan die van verlichter van het leven. Dit omstandig levensbericht is een onschatbaar boek, dat uitgegeven ons eens rijk zal maken. Hij verhaalt er in hoe hij, die te Brussel geboren werd op 28 april 1879, zijn jeugd doorbracht *te Brugge*: hij roept de figuren op van zijn moeder, zijn vader, zijn broers en zusters, de kleine drama's van het bestaan. Het is alles wat stuifpoeder en het is wonderlijk in zijn eigen stijl: de magie van een moderne primitief. Geloof niet dat Edgard Tytgat slechts een grote, naïeve kinderlijkheid zou hebben uitgeschilderd. Als modern primitief reikte hij veel verder. Zeker, hij had zijn hart weggeschonken aan alles wat schouwspel was: kermissen, processies, theaters, clowns, danseressen, straattaferelen, wonderbare fabels der verbeelding. Puvis de Chavannes was zijn eerste grote bewondering. Rik Wouters was zijn eerste grote vriend. Van hun beider leven maakte hij een klein meesterwerk, een verhaal in prenten. Geheel zijn evolutie ging die kant uit. Reeds als impressionist was het duidelijk, dat hij over de poëzie van kleine provinciesteden, zijn interieur, zijn vrouw, de kinderen waarop hij dol was, dat hij over al deze schijnbare geringe dingen een eindeloos verhaal van verrukkingen te zeggen had. Het expressionisme beroerde hem. Het kwam hem gelegen, zoals onhandige mannekenbladen en brokkelig speelgoed en folkloristische voorwerpen hem gelegen kwamen. Een natuurlijke onhandigheid zette hij om in een wonder van inventie, een wonder van kleuren ook, een wonder van fantasie, waarbij een innige verwantschap met de douanier Rousseau naar de grootste verfijning bij de meest volkse inspiratie wees.

De diepere zin van deze grote uit de rij schilders als Permeke, De Smet, Brusselmans, — een kolorist, die, als hij een Fransman was, naast Matisse, Vuillard en consoorten zou worden geplaatst, — valt af te lezen uit sommige van zijn clown-afbeeldingen. Met eenvoudiger middelen werd geen groter beeld gegeven van iets meewarigs en aangrijpends, iets berooids en eenzaam bij elkaar. De uitnemende verlichter van het leven had tevens een ingeboren gevoeligheid, een eendeloze ontferming, die dezelfde kwaliteit had als zijn liefde voor al wat leeft. Het zal mijn trots blijven, dat ik hem, wankelend reeds van de ziekte, die hem ons ontnam, zijn laatste belangrijk werk heb laten schilderen voor de Ste Geertruidakapel van Gaasbeek: een Kruisweg. Daaronder bevindt zich de Graflegging. Het is een aangrijpend meesterwerk: hij schilderde het in de zekerheid, dat zijn eigen graflegging niet lang meer zou uitblijven. Een geheel leven van liefde bezint er zich in vóór de mysteries van de dood. Een pure glorie van de Vlaamse schilderkunst, van een wonderlijk bekoorlijk en menselijk man, draagt voortaan een unieke naam: Edgard Tytgat.

MAURICE ROELANTS

1

JAKOB SMITS

1. *Jakob Smits : De Discipelen van Emmaüs.*
Doek, 48 x 58 cm.
Getekend boven rechts : Jakob Smits.

Jakob Smits. Geboren te Rotterdam in 1856 en overleden te Mol in 1928. Studies aan de Academies van Rotterdam, Brussel, München, Wenen en Rome. Vestigt zich in de Kempen. Schilder van godsdienstige taferelen en genrestukken, van figuren, portretten en landschappen. Etsen. Zeer karakteristieke stijl. Dikke verflaag, hel-donker.

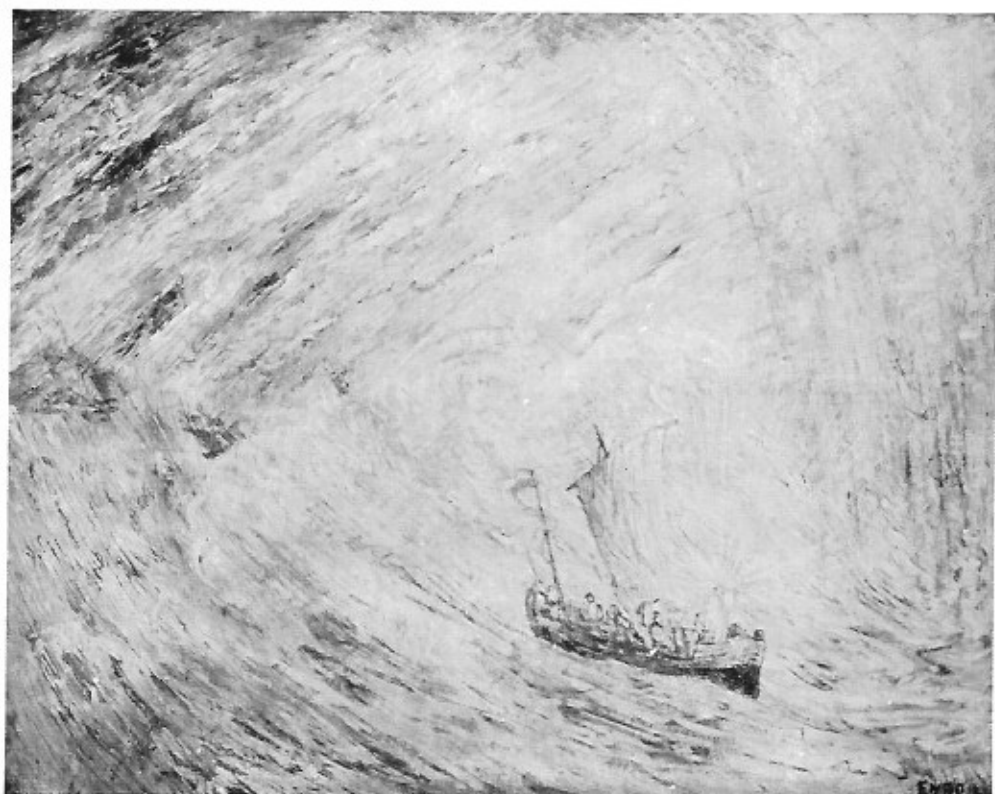

4

JAMES ENSOR

James Ensor. Geboren te Oostende in 1860 en overleden in deze stad in 1949. Schilder, graveur, etser en lithograaf. Engelse vader en Vlaamse moeder. Studies te Oostende en te Brussel. Lid van de *Groupe des XX*. In 1886 maakte hij zijn eerste etsen. Bij het begin van zijn loopbaan kent men de *sombere periode*; later tijdens de *heldere periode* wordt het palet veel klaarder. In 1888: *De Intocht van Christus te Brussel*. Ensor opent de poort tot een groteske en fantastische wereld. Hij is de vader van de hedendaagse kunst in België en de voorloper van het surrealisme.

2. Kleedhokje aan het Strand (1877).
Olie op karton, 21 x 26 cm.
Getekend rechts onderaan: Ensor.
3. Parelmoeren Zee.
Olie op hout, 17 x 25 cm.
Getekend links onderaan: Ensor.
4. Schets voor het Burgersalon.
Doek, 66 x 57 cm.
Getekend en gedateerd onder links: Ensor 1880.
5. Gestrande Sloepen (ca. 1892).
Doek, 80 x 90 cm.
Getekend onder rechts: Ensor.

6

6. Christus bedaart de Storm.
Doek, 80 x 100 cm.
Getekend en gedateerd onder rechts : Ensor 1891.

7. Dahlia's.
Doek, 80 x 100 cm.
Getekend onder rechts : Ensor.
8. Donkere Zee.
Olie op karton, 19 x 24,5 cm.
Getekend onderaan rechts : Ensor.

9. De Golfbreker (1882).
Doek, 46,5 x 55,5 cm.
10. Grijze Zee (1882).
Olie op paneel, 26,5 x 34,5 cm.
11. De Moeder van de Kunstenaar.
Tekening, 47 x 36 cm.
12. De Werkstaking.
Pastel, 34,5 x 68 cm.
13. Villa Albert.
Olie op karton, 22,5 x 16 cm.
14. De Hoge Barrière bij Oostende.
Olie op karton, 18,5 x 22,5 cm.

7

HIPPOLYTE DAEYE

15

Hippolyte Daeys. Geboren te Gent in 1873. Overleden te Antwerpen in 1952. Leerling van de Academie te Gent en van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen. Na een korte realistische periode beoefent hij een meer spontane en vrije techniek en evolueert zijn stijl naar een karakteristiek expressionisme. Werken in de musea te Brussel, Antwerpen, Luik en Gent.

15. Naakt.
Doek, 103 x 81 cm.
Getekend beneden rechts : Daeys.
16. Kind met gebogen Hoofd.
Doek, 58 x 47 cm.
Getekend en gedateerd beneden links: Daeys, 1924.
17. Kindernaakt (1935).
Doek, 89 x 58 cm.
Getekend naar het midden toe, rechts : Daeys.
18. Meisje.
Tekening, 72 x 50 cm.
19. De Baadster.
Doek, 80 x 55 cm.

16

20

GUSTAAF DE SMET

Gustaaf De Smet. Geboren te Gent in 1877. Overleden te Deurle in 1943. Begon als lithograaf. Leerling aan de Academie te Gent. Van 1914 tot 1918 verbleef hij in Engeland. Beïnvloed door het Duits expressionisme wordt hij een van de voornaamste expressionistische schilders in België. Samen met Permeke en Fritz van den Berghe stichtte hij de *Tweede Groep van Sint-Martens-Latem*. Werken in de musea van Brussel, Antwerpen, Luik, Oostende, Gent, Amsterdam, Den Haag, Grenoble, Bazel e. a.

20. *Vissersdorp.*
Doek, 166 x 200 cm.
Getekend en gedateerd boven rechts : Gust De Smet, 1920.
21. *Jonge Vrouw bij de Opschik (1935).*
Doek, 135 x 115 cm.
Getekend beneden rechts : Gust De Smet.
22. *Jong Meisje met Bloemruiker (1938).*
Doek, 116 x 82 cm.
Getekend beneden rechts : Gust De Smet.
23. *Vrouw met witte Jak.*
Doek, 77 x 62 cm.
Getekend rechts onderaan : Gust De Smet.
24. *Zittende Vrouw met bruin Mantelpak.*
Doek, 79 x 62 cm.
Getekend rechts onderaan : Gust De Smet.
25. *Wit Hemd op zwarte Achtergrond.*
Doek, 44 x 28 cm.
Getekend rechts onderaan : Gust De Smet.
26. *Gezeten Meisje.*
Olie op papier, 53,5 x 34 cm.

27

27. Portret van Henri van de Velde (1943).
Getekend boven links : Opsomer (met opdracht en datum)

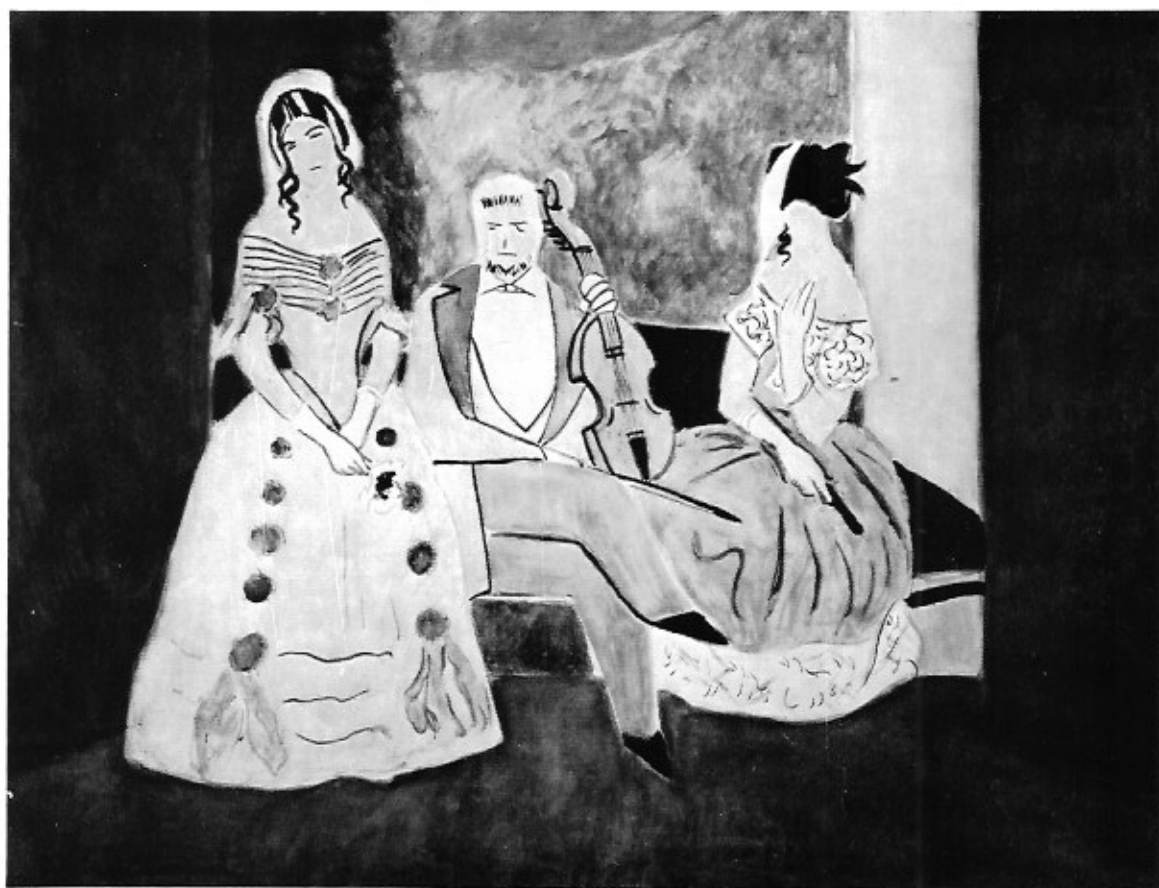
Isidor Opsomer. Geboren te Lier in 1878. Gevormd te Antwerpen, waar hij Directeur was van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten. Vormde talrijke leerlingen. Is vóór alles portretschilder. Schildert ook landschappen en stillevens. Nam deel aan verschillende buitenlandse tentoonstellingen. Werd door Koning Albert I in de adelstand verheven. Werken in de musea te Antwerpen, Brussel, Gent en Luik, en in talrijke buitenlandse musea en privé-verzamelingen.

28

28. Het Vaarwel van Antoine aan Zenobie.
Doek, 89 x 116 cm.
Getekend en gedateerd beneden rechts: Edgard Tytgat 1926.
29. De Uitgewekene uit Kreta (1925).
Doek, 81 x 100 cm.

Edgard Tytgat. Geboren te Brussel in 1879. Schilder, tekenaar en graveur. Bracht zijn jeugd door te Brugge waar hij werkte in het atelier van zijn vader, tekenaar-lithograaf. Studies aan de Academie voor Schone Kunsten te Brussel. Boekillustraties en houtgravures. Begon als expressionist. Legde zich vooral toe op genre scènes, in een zeer subtiel en volkse stijl. Werk vol humor en poëzie. Uitzonderlijk fijne kleuren. Werken in de musea van Brussel, Antwerpen, Gent, Den Haag, Rotterdam, Amsterdam, Parijs e. a. en in talrijke privé-verzamelingen.

30

LEON SPILLIAERT

30. De Muzikanten.
WATERVERF, 71 x 54 cm.
Getekend beneden rechts : L. Spilliaert;
gedateerd beneden links : 1947.
31. Avondschemering (1923).
DOEK, 75 x 100 cm.

Léon Spilliaert. Geboren te Oostende in 1881. Overleden in deze stad in 1946. Autodidact. Maakte vooral gouaches en waterverfschilderingen. Zijn expressionisme herinnert soms aan dat van Edvard Munch en evolueert naar een symbolisme met Oosters karakter. Spilliaert was een alleenstaande persoonlijkheid in de Vlaamse schilderkunst.

32

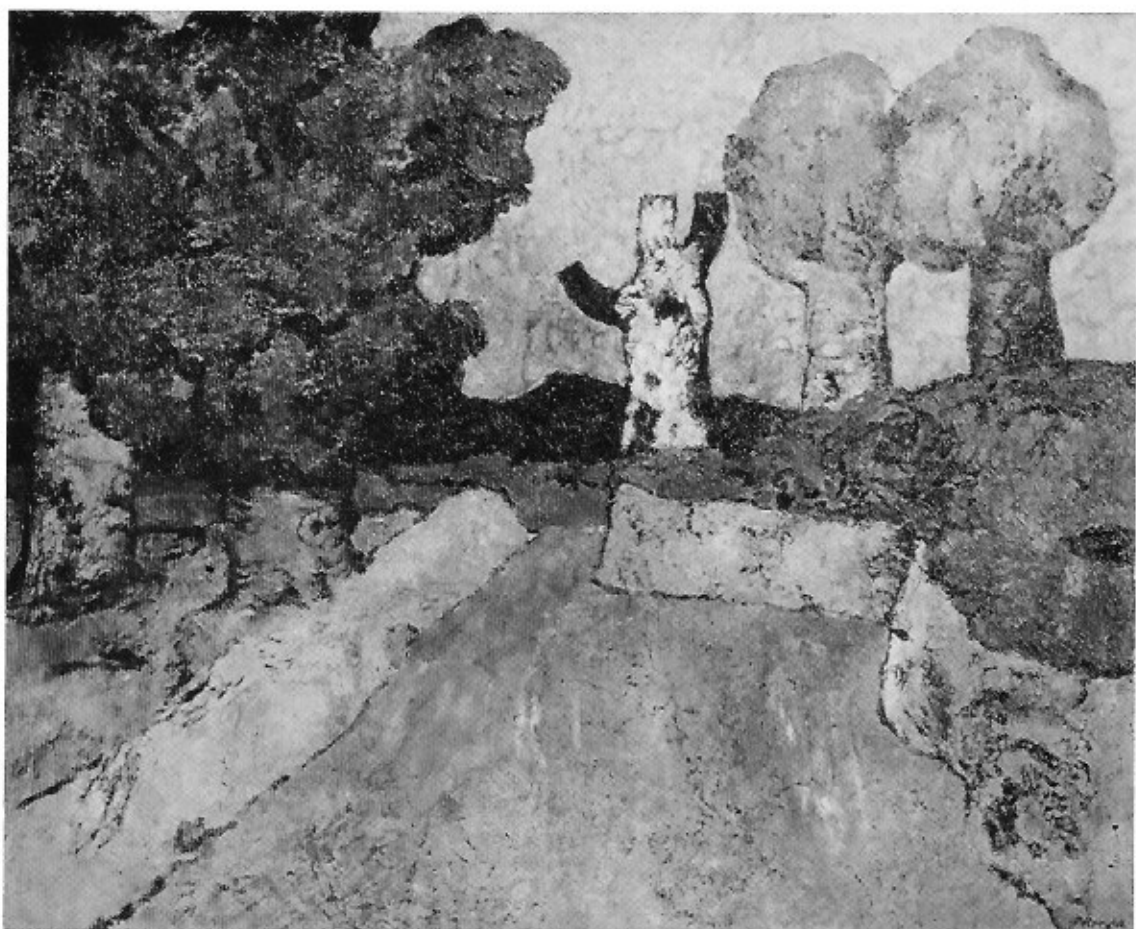
RIK WOUTERS

32. Lezende Vrouw bij het Venster (1908).
Doek, 98 x 72 cm.
33. Vrouw bij het rode Gordijn.
Doek, 133 x 116 cm.
34. Naakt in rieten Zetel (1915).
Doek, 130 x 120 cm.
35. Portret van Nel.
Houtskool, 59 x 47 cm.
Getekend en gedateerd rechts onderaan: Rik Wouters 1911.
36. Vrouw in het Blauw bij het Venster.
Olie op papier, 30 x 43 cm.
37. Vrouw in het Rood.
Pastel, 35 x 45 cm.

33

Rik Wouters. Geboren te Mechelen in 1882 en overleden te Amsterdam in 1916. Schilder, beeldhouwer en tekenaar. Volgt de lessen aan de Academie te Mechelen, vervolgens aan de Academie te Brussel. Na drie jaar hard werk begint hij zijn loopbaan als schilder. Reizen naar Frankrijk en Duitsland. Wordt onder de wapens geroepen in 1914 en geïnterneerd te Zeist. Omwille van zijn ziekte wordt hij vrijgesteld en vestigt zich te Amsterdam, waar hij sterft na verscheidene oogoperaties te hebben ondergaan. Zeer belangrijk oeuvre niettegenstaande zijn korte loopbaan. Zijn schilderkunst, hoofdzakelijk *fauvistisch*, evolueerde de laatste jaren van zijn leven naar het *expressionisme*. Werken in de musea van Brussel, Antwerpen, Gent, Luik, Rotterdam, Den Haag e. a. en in talrijke privé-verzamelingen.

38

FRITZ VAN DEN BERGHE

38. De holle Weg.
Doek, 88 x 73 cm.
39. Het Rijk van de Natuur (1929).
Olie op papier, gelijmd op doek, 64 x 50,5 cm.
40. De Beschuldigden.
Olie op papier, gelijmd op doek, 67 x 51 cm.
41. Zonderling Boeket.
Doek, 74 x 61 cm.

Fritz van den Berghe. Geboren te Gent in 1883 en overleden in deze stad in 1939. Leerling aan de Academie van zijn geboortestad. Van 1905 tot 1907 woont hij te Sint-Martens-Latem, samen met Gustaaf en Leon De Smet en Constant Permeke. Verbleef in de Verenigde Staten. Gedurende de eerste wereldoorlog woont hij in Nederland. Keert terug naar België in 1922. Lid van de verenigingen *L'Art vivant* en *L'Art contemporain*. Zijn schilderkunst evolueert van het expressionisme tot de grens van het surrealisme. Werken in de musea van Brussel, Gent, Antwerpen, Den Haag, Amsterdam, Grenoble, Bazel en in verscheidene privé-verzamelingen.

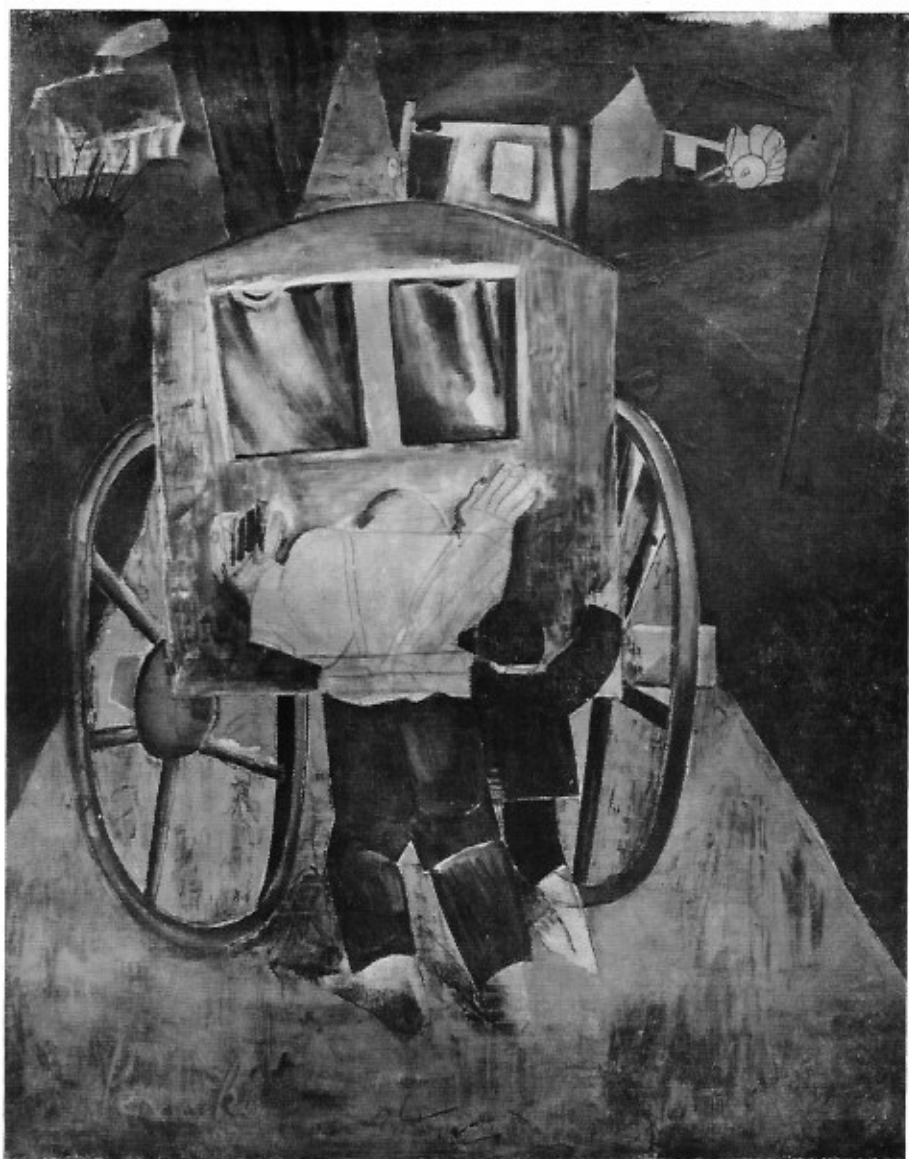

42

JAN BRUSSELMANS

42. Stilleven met rode Kruik.
Doek, 112,5 x 128 cm.
Getekend en gedateerd beneden links : Jean Brusselmans 1938.
43. De Velden.
Doek, 88 x 93 cm.
Getekend en gedateerd beneden links : Jean Brusselmans 1950.
44. Payottenland.
Doek, 112 x 118 cm.
Getekend en gedateerd beneden links : Jean Brusselmans 1938.
45. Blauwe Zee.
Doek, 64 x 63 cm.
Getekend en gedateerd beneden links : Jean Brusselmans 1939.
46. Stil Leven met Schelpen (1931).
Doek, 100 x 102 cm.

Jean Brusselmans. Geboren te Brussel in 1884. Overleden te Dilbeek in 1953. Begon te werken als graveur-lithograaf. Volgde avondcursussen aan de Academie voor Schone Kunsten te Brussel en wijdde zich weldra geheel aan de schilderkunst. Onder invloed van het Brabants fauvisme begon hij zijn loopbaan met post-impressionistische werken. Evolveerde later naar het expressionisme. Hij behoort tot de beweging van het Vlaams expressionisme, maar is nochtans een alleenstaande figuur door het strenge en constructieve karakter van zijn werk.

47

CONSTANT PERMEKE

Constant Permeke. Geboren te Antwerpen in 1886. Overleden te Oostende in 1952. Volgde als vrije leerling de lessen aan de Academie te Gent. Vestigt zich te Sint-Martens-Latem, waar hij deel uitmaakt van de groep gevormd door Fritz van den Berghe, de gebroeders De Smet, Servaes en enkele andere kunstenaars en letterkundigen die sedertdien bekend staan onder de naam van *Tweede Groep van Latem*. Gaat vervolgens te Oostende wonen. Gemobiliseerd in 1914, wordt hij gewond en naar Engeland verplaatst. Na het einde van de oorlog keert hij weer naar België en vestigt zich te Jabbeke nabij Brugge. Permeke is een van de centrale figuren van de expressionistische beweging, en leider van de *Tweede Groep van Latem*. Werken in de voornaamste musea van België en in verschillende buitenlandse musea en privé-verzamelingen.

109

49

47. De Woonwagen.
Doek, 136 x 110 cm.
Getekend beneden links : Permeke.
48. De Man met de Jas (1928).
Doek, 175 x 150 cm.
49. De Aardappeleter.
Doek, 111 x 136 cm.
Gedateerd en getekend beneden links : 1935 Permeke.

52

50. Boerengezin met Kat (1928).
Doek, 166 x 182 cm.
Gedateerd en getekend beneden links : 28 Permeke.
51. Stilleven met Meloenen.
Doek, 71 x 102 cm.
Getekend links onderaan : Permeke.
52. De Zeeman.
Houtskool, papier op paneel, 150 x 100 cm.
Getekend en gedateerd onderaan rechts : Permeke 1921.

111

53. Het Circus (1921).
Potlood en houtskool op papier, 61 x 72 cm.
Getekend beneden rechts : Permeke.
54. Drie Boeren (1930).
Houtskool op paneel, 51 x 73 cm.
Met opdracht, getekend en gedateerd be-
neden links : Hommage à Madame Van
Geluwe. Permeke XII-30.
55. Oude Vrouw.
Houtskool op papier, 79 x 69 cm.
Getekend en gedateerd links : Permeke
1921.

53

54

56. De Drinker.
Houtskool en olie, papier op paneel, 180 x 120 cm.
Getekend beneden links : Permeke.
57. Het Leven van de Boer (1939).
Potlood en houtskool op papier, 80 x 122 cm.
Getekend en gedateerd beneden in het midden : Permeke
39.
58. Februarilandschap (1934).
Doek, 101 x 131 cm.
Getekend links onderaan : Permeke.

59. Portret van de heer G. Van Geluwe.
Doek, 70 x 50 cm.
Getekend : Permeke.
60. De Processie.
WATERVERF EN PASTEL, 64 x 46 cm.
Getekend links en rechts onderaan : Permeke.
61. Visser en zijn Vrouw (1922).
Doek, 129 x 175 cm.
62. Rode Daken.
Doek,
63. Nocturne.
Doek, 101 x 130 cm.
64. De Oogst in Devonshire (1917).
Doek, 123 x 176 cm.

BEELDHOUWERK

1

RIK WOUTERS

1. In de Zon.
Brons, h. 65 cm.
Getekend op het voetstuk : Rik Wouters.
2. Buste van Ensor.
Brons.
3. De Beschouwing.
Brons.
4. Huiselijke Zorgen.
Brons, h. 222.

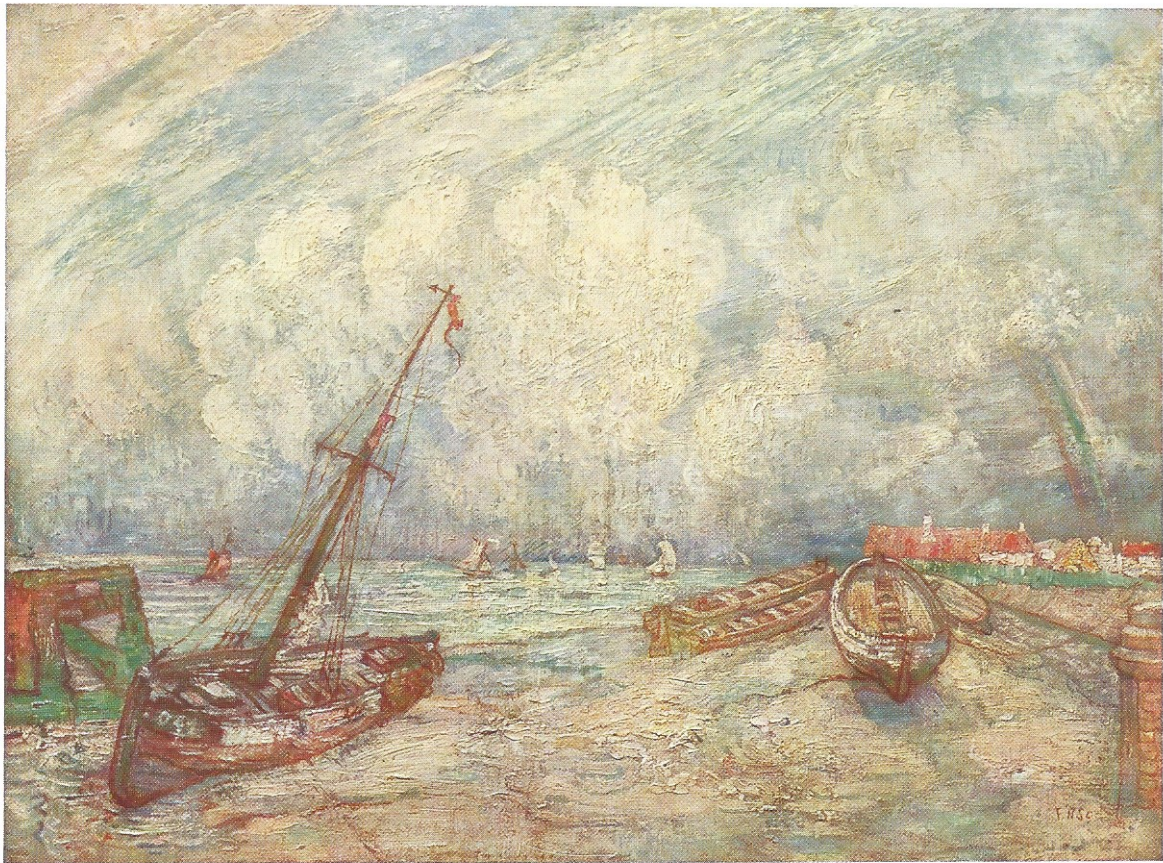

5

HENRI PUVREZ

5. Buste van G. Van Geluwe (1950).
Brons, h. 56.
6. Buste van C. Permeke.
Brons, h. 56.
7. Masker van Permeke.

Henri Puvrez. Geboren te Brussel in 1893. Beeldhouwer. Brengt zijn jeugd door in Spanje. Studies aan de Academie voor Schone Kunsten te Brussel, maar is voornamelijk autodidact. Hij houdt bij voorkeur direct in steen. Behoorde een zekere tijd tot de expressionistische beweging. Lid van *L'Art vivant* en van *L'Art contemporain*. Professor aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Cat. 5.

James Ensor : *Gestrande Sloepen*.